

(52) Ser 804

K34/
A13/8/82

H. M. Mohlabe

1

1b

Lefaa.

Monna ke tla hhalosa ka maina gore ditaba di okwale gabotse tsewe di kilego tsa direga.

Nkwane goba Maloopeng Mohlabe o be a na le mosadi Madire ngwana Sekgobela bjalo mosadi yo a ka a ba le ngwana ke moopa.

Nkwane o be a na le dipudi marumu diaparo le masemo dilo tsena ke dilo tsewe di laolago ke yena ke gore ke dilo tse gagwe.

2

Phiri ya tsea Mohlabe, ke gore a hwa osadi a sala e le mohlelogadi. Ge motho a hwile ka moragonyana ga mo ba mo isitse mabitleng ge ba boy a goba pele ga mo ba mo issa mabitleng mohu a sale ka ngwakong ba butsisa basadi gore na dilo tsa mohu di kae, ka baka la gore ba sa chugile yo mongwe le yo mongwe o tla utulla sewe elego sa mohu sewe a goba a beile ka ngwakong wa gagwe. Dilo tsena ba chela ka moketleng ba di tlema ba di lekele-tsa godimu. Marumu ba a bea ka ngwakong owe ba bulukileng dilo tsa mohu. Dilo tsewe ga gona motho yo a ka di swarelago.

Ngaka e a fihla ya soma modiro wa lehu, ya fihla ya goga mohlologadi ka ngwakong. Ke moka ya apola mohlologadi ke gore polelo ba re go hhlakola mosadi wa mohu sewe a goba a apere ba di bea gabotse.

Mohl Lang meriri ya mohlologadi e golago a e no re go gola ke moka a kitimela go dira bjala o dula lebaka le letelele o rwele meriri le peudi a diri go fihlela mowe ba bonego gore mohlologadi o roba ke meriri.

3

Rangwane goba Ramogolo wa bo mohu a re go mosadi o swanetse go yena mmela o dire bjala bja meriri. Ke moka ba swanetse go tsibisa ba gabu mosadi le ba leloko la gabu mohu gore ka tsatsi la gore ba hlobolela bjala bja meriri.

Ka tsatsi la bjala bja moriri ba swanetse go hhlakola mohlologadi dilo tsa bohlologadi, ke moka ba ba phalola la bobedi, dilo tsela a goba a apere mohlelogadi tsela a go apesa ke yena

RM/

ke moka wa di tsea a di tatela ka molope a tloga natso.

Mohlolologadi o tla dula a sa apara maseka le diphetra fela dikobo tsa gagwe tsona o tla no di apara. Ewe meriri o swanetse go e rwala lebaka le letelele a sa rwele ke gore ke lebaka la selemo, ka selemo sa bobedi ke moka mohlolologadi o swanetse go dira bjålwa bja meriri ya mafello. Mabele a go dira bjålwa bjo ke mabele ala ba ga bo mosadi ba go tswa ba rwele ge ba tlilo nwa bjålwa bja meriri ya mathomo, le basadi ba leloko la gabon mohu le bona ba tswa ba rwele mabele.

4

Ka bjålwa bja meriri ya mathomo ge ngaka e kgaola mohlolologadi dilo tsa bohlologadi, ba leloko la bo mohu ba kgobakanya dilo tsa mohu ka moka ke moka ngaka ya di foka bjalo ba bo leloko la mohu le dikgaitse di ba tsea tse ba di nyakago kudu ba tsea diaparo.

Marumu, Selepe le diruiwa ke tsa mohlolologadi ke yana yowe a tla salago a di laola. Bjale mosadi yo Madire ke moopa, diruiwa tsa mohu o di laola ka mokgwa o a ratago ga go na motho yo a ka mo salago nthago, fela o re a di laola a le bjalo mantsu ba leloko la bo monna wa ba botsa.

Ge e le mosadi wa pelo o swanetse go tsea mosadi gore lapa la gagwe la se ke la hwella. Bjale mosadi yo Madire o ile a fetsa diruiwa tsa mohu ka moka ga tsona ka legano. Ka go rialo ke gore mohu o hwile le leina gagwe le yena mosadi o tlile o hwile le leina la gagwe.

5

Lehu la moopa, mosadi wa moopa ge a hwile o hwa a sile dilo tse mabele sesego letsepe, seroto, dipitsa le maselo le dibjana tsa lapa gamogo le chemo le dirapa tsa gagwe.

Ka morago ga phifalo ba bo monna ba swanetse go ncha kgomo ba yo bega batswadi ba bo mosadi gore ditswana tsa ngwana wa lena sidi. Kgomo ewe ke ya go bega lehu le ditswana tsa mohu, ka yona ba kgone ba a mogela ditswana tsa ngwana wa bona.

Kgomo ena ena lelapa la yona ge batswadi ba mosadi le bona ba hwile dikgomo tsa go tsea mosadi di ile go motsea tsa ya tsa tsea mogadibo wa gagwe dibjana tsa mohu di swanetse go ya gana ka mowe lapeng lewe.

Ge go ka ba le motho wa loko la gabo monna a nyaka go lata mohlala wa dikgomo tsa gabon, o swanetse go tsena ga naka mowe lapeng lewe, a tsee mosadi ka nthse.

6

Ge eba a ba ka ba tsea mosadi gona ba hwa bedi ga bona, ba sia ngwana, dibjana tsa mohu di swanetse go ya gana mowe lapeng lewe ngwana a dulago nthse ke dibjana tsa ngwana.

Lethobola ke ngwana Mogale, a tsere ke ba ga Thobetsane, bjalo a belega ngwana ka o tee, Maitseeng a tsea ke ba ga Mongale. O be a na le kgaitandi ya gagwe bare ke Letseke a tsere mosadi wagagwe ka dikgomo tsa go tswa Lethobola, leina la mosadi ke Sele.

Mokgekolo yo Lethobola a hwela ke monna, bjale ba gabo leloko la monna ba se ke ba mo hlokombela ka baka la gore le ge sila o be a sa kgone ka baka la botsofadi bja gagwe mokgekolo a tloga a boela ga kgaitandi ya gagwe ke kgaitandi ya gagwe ka malapa beng dikgaitandi tsa gagwe di ile tsa hwa e sale ba banyana.

7

Letseke o be a na le basadi ba babedi wa pele ke yena Sele ngwana Komane wa bobedi Manto ngwana Rakgwale, bjale Letseke a tloga mo nageng e a ya a dula ga Letswalo a tloga le mosadi ka o tee ngwana Rakgwale ka baka la gore o be a no belega bana ba gagwe ba ehwa, ke yena monna a rialego fela go hwa gona e be ba ehwa, bjale ka dipolelo ba re ke memoratwe. Sele a sala mo nageng e, le bana ba gagwe ba masogana ba bararo, Lekgowa Nkhese le Ntlama, bana le dikgaitandi tse pedi, Lekgowa a tsea mosadi Maletsikwe ngwana Mathake, ka morago ba mohlatleela pitsa ya gagwe.

Sele a sala a sila Nkhese a tsea mosadi ngwana Mohofe. Mosadi yo ngwana Mohofe a speela bekgekolo ba ba bebedi ba gammogo le monna wa gagwe le Ntlama le lekgothwane la bona Masai ke Mosetsana ka gobane Kokgadi o be a tsere ke ba ga Makokoropo.

8

Mowe go gatilego kgwatla ya pele ya morago e tla gata gona. Ngwana Mohofe a thoma go ba le mekgwa ka go rialo o nyaka go apea ya gagwe pitsa Sele a phakisa a lemoga gore ngwana o lapile o nyaka tsa gagwe dipitsa, ke moka a mohlatleela tsa gagwe.

Bakgekolo a bawe ba sala ba silela ke Masai, bona ba thusa ka go kga metsi le dikgone. Ngwanenyana monna wa gagwe a tla a

meka.

Sele a boela bogarebeng a sila, mokgekolo yola a ba o paletswe a sa kgona go dira selo, modiro wa gagwe ke go apea morogo fela. Bakgekolo ka babedi ba ka dirang ka tsatsi le lengwe ba ehlwa le tlala. Lethobola goba Masai a bona gore ditaba di bo thata di gole ka pedi di ka se ke tsa okana.

Mokgekolo a tloga a ya ga moredie Maitseeng a fihla a dula gona. Kganthe o isa lehu ka morago ga dikgwedi si se dikae mokgekolo a hlabega a se ke a tsea lebaka a hwa.

Leloko lewe ba goba ba mo tsere ba ga Thobetsane ba hwile ka moka go setsefela bahlankana ba babedi ba banyana esale masoboswana. Moredi a gagwe a kitima a tsibisa ba ga Mogale gore hlogo ela ya lena e retlogetse ba ga Mogale ba chologa go boloka hlogo ya bona.

9 Ka morago ga P loko ba butsisa dilo tsa mohu moredi wa gagwe, ncha diponto tse tharo ba ga Mogale bona e be ba na le chelete ya mokgekolo e ba e kolotilego ewe elego diponto tse pedi le lesome la maseleng. Dikgomo o be a na le kgomo tse blano ya bohlano ba mo loka ka yoma.

Letseke a tla sellong a fihla a butsisa & lefa la mokgekolo ba motsa ka moka ga lona, ba motsa le gore kgomo e ngwe o ile a re le mpoloke ka yona, bjale ka ge o dula kgole ra bona gore motho a ka ba a sinyega a leka ngwakong, morwago Mosweswe a re go kaone gore re felegetse mohu ga gaboe ke ge go phethagala ka ona mokgwa owe. A se ke a ba le pelaelo a re ke lebugile kudu ge le bulukile blogo ya ga Mogale.

10 Ka morago ga sello sa mokgekolo se fedile Letseke a fihla a re ke nyaka go gape dikgomo tsa ya ga Letswalo ge a bolela a le bjalo o bolella Moredie Moredie a re nna nka se ke ka di kgona ka gobane le ge mokgekolo a ile a reka dikgomo ka maatla a gagwe a go lema mabele ke dilo tsa ga Thobetsane.

Mosike ngwana Rakgwale o ile a tselwa ka dikgomo tsa go tswa nna, a tsea ke ngwana Rengwane bjalo ba hwile go setse bahlankana ba babedi. Polelo ya kohu o be a fela a bolela gore dikgomo tse ke nyaka go tseisa bahlankana bawo.

Le wena wa ba tseba gore ke dichuwana papa bona o bwile le mma bona ka baka la gore okgekolo maatla a be a se gona a go ba apeela a ba isa ga malome a bona gore ba yo dula gona. Ka polelo ewe ke bona gore go ka se ke gwa direga.

11

Letseke a re ke a kwa fela o tsebe gore yola kgaitsemi ya ka o be a sa nyadiwa ka selo, o be ba saletse ke kgomo tse thro ka go rialo ke nyaka go gapa dikgomo tse, ba sale le kgomo ka e tee. Moredi wa mohu a re go kaone gore o bitse ba geno o ba botse ditaba tse, e be bona ba go fetolago nna ke nna mosadi ga gona se nka go botsago.

Monna a re a ke na taba nabo, nna ka tsatsi la tipe ke hlakane nago ka tipeng, ke nyaka gore ge ba ga Rakgwale ge ba nchupa dikgomo e be e o le gona. Mosadi a dumela a re go lukile ke tla tla.

Moredi a tloga a ye a bitsa Mosweswe le banna ba bangwe le barwa S ele a re nna ke maketsa ke Letseke o re o nyaka go gapa dikgomo tsa mohu, bjalo Mosweswe le banna ba re taba ewe e ka se ke ye direga diruiwa tsa mohu ke diruiwa tsa ba bogadi bja gagwe. Awa go lukile re tla ya re di kwa ka tipeng.

12

Letsatsi la tipe la fihla ba ya ba kopana Letseke a leka gore e tsee borifi bja mong wa lessaka gore a lokolle dikgomo mong wa lessaka a re nka se kgone go go fa a ke go tsebe ke tseba ba ga Thobetsane. Ge mong wa lessaka a ganne le borifi monna a dula fase a gopola gore go kaone gore re dule fase re bolele.

A botsa Mosweswe gore ge o bona ke le bjalo ke re ke nyaka go gapa dikgomo tseka ka baka la gore ba ga Thobetsane a ba ka ba fetsa mohu go nyala. Le gona mokgekolo yowe ba ga Thobetsane e be ba mo rakile a tlife a dutsi mono ga Sele mosadi wa ka re mo fepa go fihlela a re tlogela.

Mosweswe a re wa kowa wa ra lapa a liji lengwe dikgomo di na lebeng ba tsona, wa bona mosadi yowe ngwana Rakgwale yowe a boyago ka dikgomo tsa go tswa Maitseeng goba Ntibane. Mosadi yo Mosike ngwana Rakgwale o siile bana ke Ramotsatsi le Sepadi, dikgomo tsena di lebane bone.

Le gona wena o be o se na tswanelo ya go nyaka dikgomo ka

13 baka la gore ke wena ngwana wa lapa le lengwe. Nama ya betwa ya begwa, ge bona ba ga Thobetsane ba godile ba nyaka mosadi ga malome a gagwe ke lebaka lewe ba swanetsego go ncha kgomo tsewe, empa ke batlogolo ba ga Rakgwale fela mohlomong a ka no gopola gore dikgomo ts ewetsa mohu o swanetse go tsea mosadi ga Mogale taba ewe e ka se ke ya direga le gona mohu o be a dula a bolela gore dikgomo di swanetse go tseisa ngwana wa Mosike wa pele yowe elego Ramotsatsai.

Mabjale Mabakane a ema a re monna wa ga Mogale o sita ke go bolela lehono wena o nyaka go gapa dikgomo tsa mohu wa ya natso ga Letswale ele gore dikgomo tsa go tswa mohu di ile tsa tsea sele ngwana Komane. Ge ba ga Thobetsane ba ka boyo go tsea mosadi ba swanetse go tsea ka lapeng la ngwana Komane.

Banna ka moka ba sala Mogale a bona le yena ka nosi gore ditaba a tsa loka a re go bona ke lekwile nka se ke ka kgona go gapa dikgomo.

14 Lehu la monna wa basadi, ke tla hhalosa e le ditaba ka lehu la Tswaledi Moeng, mokgalabjwe yo o be a na le basadi ba ba tshelelagoo, basadi ba babedi ba hwa pele ga gore mokgalabje a hwe.

Basadi ba sala ba phela ke mokgadikgosi ya bona ya mo latelago Mathale yo mongwe Makgalangake le Madintsi. Mokgadi o na le bana ba baset ana fela bjalo ba bangwe ba na le bana ba bahlankana le basetsana.

Mokgalabje yo a hwa a na le dikgomo tse hlano tsa bongaka. Ka morago ga sello sa gagwe ba leloko la ga Moyene ka moka ba kgobakana ba kgobakanela go bolela ka dikgomo. Dihloboso ka moka ga tsona ba ile ba di tsea ke meriri ya mathomo tsewe yo mongwe le yo mongwe tsea sewe a se nyakago kantle le dikgagara, ka gobane tsona di swanetse go tsea ke mosadi yo mogolo, gammogo le lerumu la motse le pheta ya thaga.

15 Ge banna ka moka ba ga Moyene ba kgobokane, Rakgobadi morwa wa Mathale a ema a re le kgobakanya ke nna mabapi le dikgomo tsa mohu ke kgomo tse hlano bjalo a retsebe gore re ka diang ka tsona.

Lekalakala a ema a re dikgomo swanetse gore ba abanche barwa ba mohu Kgadi ya bona Makoma yowe a tserego ke ba ga Masete a re awa kgaitsedi go ka se ke gwa kgonega, kokgadi a na ngwana wa mohlankana. A re a sa eme a re kgomo le yena o swanetse go e hwetsana a dula fase.

Matsikinyane ke mogolo wa Patlana le batala mowe kgorong ya ga Moyene a ema a re ke matsatsi re fela re bona ditabatza mohuta o, monna ge a ile a hwa a na le basadi ke e ke bone diru-iwa tsa gagwe ba di abela bahlologadi ka baka la gore ke dilo tsa monna wa bona. Ka moka dikgadi le bakgonyana ba mohu ba dumelana le mantsu a mokgalabje.

16 Ba tloga ba ya sakeng go supa dikgomo tsa mohu. Dikgomo tsewe e be e le dithsadi ka moka, geba di bone ba boela ba dula gase, kgausi le lesaka, ba re bjalo dikgomo a tsa ba lekana dia ba feta ka kgomo ka e tee. Ka gobane kgomo ya busupa ba ile ba boloka mohu ka * yona . Lehono re swanetse go dira bjang.

Ba bolela gore lena bahlologadi le bona gore di swanetse go sepela bjang, Mathale a nka be le re ge le bolela le bolele tsela tsa go lekana dia bilwe, gona mohlomong e be le tla kgona go bolela. Ba goma ba ema ka maoto ba thoma gore ba supa ka monwana gore wena ya gago kgomo ke, Mathale a boeletsa go eletsa banna gore le se ke la dira bjalo, basadi ba ga re lebjalo a re lekane, yowe elego yo mogolo ke yena yowe a swanetsego go kgetha pele ke moka re kgethe ka go latelana ga rena. Banna ba dumelana le polelo ewe mokgadi a thoma ka morago Mathale a latela ke Makgalangake mafelo Madintsi.

17 Gwa sala kgomo ka e tee, ke moka ba re re swanetse go dira bjang ka kgomo e, bahlologadi ba re rena re basadi ga gona se re setsebago, ke moka ba ga Moyene ba re kgomo e swanetse go feta le mosadi yo mogolo.

Makoma a gana a re taba ewe e ka se ke ya direga lena le ka hlobosa bahlologadi ka kgomo ewe ya go sala le rena ka yona re tla hloboga. Basadi ba ka moka e be ba speela mokgalabje yowe a ri silego, ka go rialo a ba swanela go fetana..

Bahlologadi ba re le ren a kgopolo tsa ren a di bjalo ka polelo e e boletsego ke mogadibo wa ren a.

Ke moka ba bolaya kgomo yo mongwe le yo mongwe wa leloko gammogo le bakgonyana ba tloga ba lekeletsitse nama. Mohlologadi yo mongwe le yo mongwe a tloga le moabe wa gagwe, mowe ba phethile molao.

Dikgomo tsa go nyala baredie, tsona ga di bolelwe ka baka la gore di na le mong wa tsona, elego mmago ngwana. Ge a na morwae, ke yena mong wa tsona e seng gore a ka dira se sengwe se a ratago ka tsona mmagwe a sa phela. Molaudi yo mogolo ke papago mohlankana yowe elego mmagwe ka gobane papagwe o hwile, bjalo papagwe go setse mmagwe.

Go bjalo ka chemo ya gagwe, ba swanetse go ripa gana yo mongwe le yo mongwe a ba le kabelo ya gagwe. Le diruiwa tsa dipudi le dinku ba swanetse go abagana ka tsona, tse di salago molao ke gore di bolaiwe.

Ge mohu a hwike a na le melato ya batho, ka tsona dihlapo tsewe tsa gagwe di lefa melato ya gagwe ka tsona, bahlologadi ba ka mpa ba sala ba sena selo, ka moka tsa fell a melato ya mohu. Ge mohu a hwila a na le melato ya batho, yaba o hwile e le chuwan a, motho yowe a goba a jela dilo tsewe ka lapeng la gagwe ke yena yowe a swanetse go lefa melato ya mohu. Empa ge a be a ba abela ka moka ba swanetse go lefa melato ya mohu ka moka ga bona.

Go bjalo ka mokgalabje wa ga Mongale Motala o ile a hwa a na le molato wa kgomo tse pedi, ka baka la tlala, bjalo a tsama a kolota. Dikgomo tse a no kolota ga motho yo mongwe le yo mongwe, mosadi a yowe o bonago & gore bana ba gagwe ba sitega, o swanetse go ya ga batewadi ba mosadi o kolota gona empa ge a na le moredi wa gagwe o swanetse go tsama o kwatamisa letolo. Kgomo tse pedi tse o ile a di kolotela lapeng la Matsorokane ngwana Masumu ka baka la gobane mosadi yo o be a foba le bana ba bahlankana ka babedi Matlala le Matsentse.

20

Kgomo e ngwe a ya a kolota ga kgaitsemi ya mosadi wagagwe Magotsane Masumu, a e rekisa a sela tlala ka yona. Ka ngwaga o mongwe a ya a kolota kgomo ga Mathake ke mowe go tseitwego mogadibo wa Matsorokane, yona a ena molato ka gobane bana ba ngwana Masumu ge ba ile ba tsea basadi gwa ba le ngwana wa mosetsana, morwa Masilu ngwana Mongale yowe a tserego ke ba ga Mathake o tla ya a tsea mosadi gona.

Matlala a re go gola a se ke a ya a tsea mosadi ga malome agwe a ya a tsea mosadi ga Maebane, Matsentse a se ke a ba le dikgomo tsa go tsea mosadi bjalo mogadikane wa Matsorokane, ngwana Malapane a tsea mosadi ga Mabakane Matsentse a dula le mosadi. Matlala o tsere mosadi ka dikgomo tsa le bereko.

21

Magotsane a bona gore ba tlogolo a ba nyarele ka lapeng ke moka a sala a rere kgomo ya gagwe ga Matsorokane, a re kgaitsemi ke na le moato e be ke e o ka nthusa ka kgomo ela mohu a go tla a kolota a re wena o sitegelwa ke bana. Matlala a ba a le ngwana wa mosetsana a re go malome a gagwe o se ke wa mphela pelo ke sa tsama ke kwa amisa letolo.

Mohlankana wa ga Sekgoka Mosape a kwana le monyana ba re ba sa tsama ba koloto kgomo ba bona motho a fihla a re ke kwane le ngwana wa lena, ba butsisa mosetsana, mosetsana a dumela batswadi ba re go lukile. Matlala a ya ga malome wa gagwe go mmotsisa gore molato ola o ntebelle, ge ngwana wa ka a nyalwa o forane le mothoka wa gagwe. Ba ga Sekgoka ba re go nyala Matlala a ncha kgomo a lefa molato wa go dira ke mohu.

Lehu la mosadi wa monna wa basadi monna ge a na le basadi bab abedi goba ba bantsi mosadi yo mongwe a hwa. Go kaone gore ke hlalose ka maina a batho bawe taba ya mohuta owe e kilego ya hlagas.

22

Mafotha Mohlabe o be a na le basadi ba, Mafefera ngwana Popela, Dichila ngwana Mabakane, Mapholo ngwana Lewele, Makubu ngwana Thobetsane, Mokgatli ngwana Rachosi, Makose, ngwana Moyene le Thobela ngwana Masumu.

Mafeferax a belega bana ba, Molawa, Matsebe le Mohlankana ka o tee, Machubeng Molawa a tsea ke ba ga Masete mmago bona a

sa phela dikgomo tsa go tswa yena ba di fetetsa ga Popela ba ya ba tsea Nkonyane. Dikgomo tsa go tswa Matsebe tsa tsea Makose.

Ka molao Nkonyane yena a re boleleka gobane ke mosadi wa morwa wa Mafefera bjalo Makose ke yena yowe re rego ka molao ke ngwetsi wa Mafefera ke mosadi wa Machubeng ka gobane lefa ke la dikgaitsemi tsa gagwe. Makose o ile a dula le papago Machubeng.

Mafefera a hwa bjalo ba ile ba no bega ba gabot lehu la moredi wa bona ka g kgomo dikobo tsagagwe ba ile ba tsea fela ka baka la gore morwa wa gagwe o be a setse a tsere mosadi ga malome wa gagwe.

23

Lef a moka la mohu la sala le laola ke ngwana wa kgaitsemi ya gagwe Nkonyane le morwa wa gagwe gammogo le masemo.

Nkonyane a kgola mpa e rile kowa matsatsi a gagwe a le kgaufsi mosadi a hwa le mpa. Papago Machubeng a re a sa lla selo sa mosadi wagagwe, ngwetsi a latele matswalagwe.

Lehu la Nkonyane ba ga Mohlabe a ba ka ba ya ba lebega ba ile ba no hlabafela mokgosi wa gore ngwana wa lena a sa phela. Batswadi ba tla ba boloka hlogo ya bona, ba goma ba boela gae, bjale ba theletsa gore ba ga Mohlabe ba tla ba bega lehu la moredi wa bona, ba no okwa go nore tuu.

Mosogana ka morago ga sello sa mosadi wa gagwe a kwa gore ngwako wa moimela bjale ka ge a lemetse go robala le mosadi a tloga a ya a kwana le mosetsana yo ba rego ke Tipe ngwana Molapo, ya re ba sa dutsi mokgalabje a kwa ngwana a mmega molato wa gore ke tso utswa ngwana wa batho ke ngwana wa mang, a re ke ngwana Molapo. O bona gore go tla loka ngwanaka ka gobane dikgomo ga di gona, mosogana a se ke a fetola selo, a tloga a boela motsepeng.

Mokgalabje a tlala ke pelo a roma motho ga Popela gore sepelang lo botsa ba ga Popela ke nyaka dikgomo tsa ka. Ge motho a fihlile ga Popela a bolela mantsu a tswago ga Mohlabe. Ba ga Popela a ba ka ba tswenya, ba ile ba mo fa dikgomo tsa gagwe ka moka.

RM/

Lapo a le ji lengwe le ja ka moka la go tswa moredi wa Popela le swanetse go ja ke bona ba ga Popela. Nka be ba ga Mohlabe ba se ke ba ya ba gapa dikgomo ga Popela, ba nompa ba hlale lehu ka go tsea mosadi yo mongwe bjalo bona ba hlala lehu ka go gapa dikgomo taba e ke empe gagolo, ke mathomô taba ya mohuta o mo lefaseng le.

25 Tipe a fihla a apea ga Mohlabe a ba a belega ngwana wa mohlankana yowe leina la gagwe e lego Mait eng, e rile kowa a thoma go abula, Machubeng a hwa. Ka morago kowa ngwana eya madisong mmagwe a hwa.

Ke taba ya mohlolo, ge ba eya dingakeng dingaka tsa re ditaola dire le polaile ka nosi, ka baka la go ya la gapa dikgmo bogweng. Ka go # rialo badimu ba belaêla, le bona ba ga makgolo wa lena ge ba belaêla Modimo o êma nabo. Molala ga le lwe o epolaile ka nosi.

Lefa la bona ga ba sa na tsela ya go tsena ga Popela kowa ga Molapo e no ba batho fela. Mokgalabje a dula fase a gopola, a re go kaone dilo ka moka di be matsogong a ka, ke moka dilô ka moka tša ba matsogong a gagwe. Chemo a efa Makose ka baka la gore dikgomo tsa moredi a Mafefera Matsebe di ile tsa tsea yêna. E tlame ge morwa Machubeng ge a tsere mosadi a tsea chemo.

26 Mosadi yo mongwe wa ga Mohlabe wa yêna mokgalabje yowe leina la gagwe elego Dichila o be a na le bana ba Morabudi, Nganya le Tšie. Tšie ke ngwanenyana. Mmago bona o ile a hwa e aale ba banyena.

Makubu a Šala a fepa bana ka baka la gore Makubu o ile ge a tikiwa a tsenela ka lapeng la Dichila gape ke yêna yo a go mo hlatleela dipitsa tša gagwe. Dibjana tša mohu di ile tša ba ka lapeng la Makubu, o swaretše bana ba mohu, mohlang ba ex ba le malapa a bona, o swanetše go ba fatšona.

Ka lehu la Dichila mokgalabje o ile a sepidisa, ditaba tsa mohu gabotse, ka baka la gore o ilex chosa ke mahu a pele.

Morabudi a gola a ya a tsea mosadi ga malome a gagwe ga Mabakane.

Makubu a ncha divjane ka moka a fa mokgatšo mosadi wa Morabudi.

27

Tšeie dikgomo tša go nyala yêna ba ile ba di phophela ka lapeng la Makubu, bjalo selô se sa go dira gore Makubu ba se ke ba mo fa kgomo e ngwe ya moredi wa mohu mabapi le legolêla bana, Morabudi o ile go fihla bonneng, a robala le Makubu a ba a mo fa ngwana. Mokgalabje o be a le gona gae, ka gobane batho ba kgale e be ba lêla ngwana gore a bee a kitime, a re kowa a e ya madišong le bahlankana, monna a kgone a tsena diphate tša mosadi. Ke mokgwa ows mokgalabje a go butsisa mosadi, gore ngwana o gatletse ke mang, mosadi ke ge a bolela gore ke Morabudi.

Mokgalabje a gopola gore ke moka ke lehu la ka, a phakisa a tšeia lefa la kgaitsemi g ya gagwe, a mo tseissa mosadi ga malome a gagwe. Bjalo a re go morwa wa gagwe o na le lapa la gago x o tlogele mosadi wa ka, ka go bona tšatši le lengwe o eme nae, ke tla go bolaya.

Chemo ya mohu e be go lema Makubu, bjalo bjalo ba e fa mong wa yôna Mokgatšo, Nganya le yêna a tswa ka lapeng la Makubu a ya a dula le mogolwane. Tšeie yêna o be a šetše a le bogadi, a tsere ke ba ga Maile, ka dikgomo tša gagwe tša tšeia yêna ngwana Mabakane.

28

Gare ga basadi ba Mokgalabje yowe go ile gwa ba le basadi ba babedi bawe ba go bêlêga, basetsana. Ke mapholo le mokgatli ba gopola gore ka lefa la baredi ba bona go kaone gore re tsee basadi bawe ba tla Šalago ba tsoša leina la malapa a bona.

Mapholo o be a na le ngwana ka o tee, yowe leina la gagwe elego Masilu a tsea ke ba ga Popela bjale a tsea dikgomo tsa go tswa moredi wa gagwe a tsea Masenkele ngwana Raganya.

Mokgatli le yena o be a na le ngwana ka o tee, yowe leina la gagwe elego Mahlako a tsea ke ba ga Sekgoka, bjalo a tsea mosadi ka dikgomo tsa moredi wa gagwe, Mpyasife ngwana Mašumu.

Basadi bana ba babedi mafa a bona a swanetse go Šala a laola ke betsi ba bona. Basadi ba bangwe bona ba na le bana ba bahlankana, ka lefa la dikgaitsemi tsa bona, ba tla tsea basadi ka tšona.

RM/

29

Lehu la mohlologadi go be go na le mosadi yo mongwe ba re ke Lekapa ngwana Sebase mosadi yo o be a tsere ke ba ga Masumu. A be o na le bana ba babedi, mohlankana le mosetsana. Mohlankana a hwa e sale lesogana, mosetsana a tseiwa. Monna wa mosadi yo o ile a hwa a sa na le ngwana wa pele Sephamo ka dikgomo tsa moredi wagagwe a ya a tsea mosadi ga kgaitsemi ya gagwe a ya a tsea a direla gore e tle e be yêna molefa, ka baka la gore a na ngwana yo a tla salago a ije.

Ditaba tse mola Lekapa a se ke a dira bjalo lefa la gagwe e be e tla ba makanong, bjalo ka lefa la Malethobola ngwana Mogale yowe a ilego a tsea ke ba ga Thobetsane.

Matlwane mosadi yo e be e le mohlologadi ke ngwana Masumu a be a tsere ke ba ga Popela monna wa gagwe e be e le Serupu. Serupu o ile a hwa pele, mosadi a řala.

30

Mosadi a be a na le bana ba ba hane ba bahlankana le basetsana ba n bararo. Maina a bona ke Madigale a tsea ke ba ga Masumu, dikgomo tsa go tswa yêna tša tšea mogadikane wa Matlwane yowe leina le gagwe elego Magampane ngwana Mokgahla. Madibi a tšea ke ba ga Mongale dikgomo tša go tšwa yêna tša tšea Motšatši ngwana Masumu o be a e tla ga rakgadi ya gagwe. Bahlankana Matsopha, Motšatši, Malesa le Thwadi lekgothwane Mamogola a tšea ke ba ga Thobetšane dikgomo tša go tšwa yêna tša tšea Mororobetši ngwana Mohlabe.

Matlwane o ile a hwa ka lehu la go kgarametša ke Manku ngwana Mohlabe yowe a go tšea ke ba ga Mathaba a re go wa fase ke moka a robega letšogô sekgopeng, yaba ke moka ke lehu la gagwe.

31

Ba ga Popela ba tiegetša molato ga Mathaba, Mathaba a lefa mohu ka lesome la dikgomo, ke gore di bupile blago ya motho, molato wa fela. Lef a lena la mohu ba swanetse go tsea mosadi ka lona. Bjalo barwa ba gagwe ba gana go tsea mosadi. E be gona go tsea le kgomo e ngwe ya go tswa Madibi, ele thsadi.

RM/

Letšatši la fihla la gore ba swanetse go belela ka lefa. Ba ile ba bitsa dikgadi ka moka. Bjalo Motsatsi a re le bitsitse ke nna ke le bitsetsa gore na re swanetse gore re die bjang ka dikgomo tsa go řiva.

804

Madigale ke kgadi e kgolo a ema a re go bona le swanetse go tsesa dikgomo tsewe lo tsea mosadi ka tsona. Dilatele dibjana tsa mohu ga gabo. Ditaba di bolelwa di libile go Motsatsi Motsatši a re awa nna nka se ke ka kgona basadi ba babedi. A begela Malesa le yena a re nka se ke kgona a fa Thwadi, le yena a re nka se ke ka kgona.

Ba re go lukile gona le swanetse go a bana dikgomo. Gona le ngwana wa mogolo wa bona Matsopha ba re ke Leburu le yena o sanetse go hwetsana kabelo ya gagwe. Ka yena ke ba bare yo mongwe le yo mongwe a tsea kabelo ya kgomo tse pedi. Gwa sala kgomo tša pedi. Ba bolaya kgomo e ngwe yaba ya go hlobosa baredi ba mohu gammogo leloko la gabo. Kgomo e ngwe ba ile ba isa ditswana tea mohu ga gabo.

Gona le kgomo ya Manyalo a Madibi, kgomo ena, ba boledišana ka yona. Tuwadi a re kgomo ewe ke ya ka, ka gobane mokgekololo o be a fepa ke nna. Ba ile ba mo ganetsa ba re a okwale o be o ka kwala mola o be o re o nyaka go tsea mosadi, gona dikgomo ka moka o be o swanetse go i di tšeа.

Madigale a re kgomo ewe ke ya matšo a Madibi ka go rialo Madibi o swanetse go tseba mogadibo wa gagwe, ke gore Mamui, ke moka Madibi a re ke Motšatši mmago Leburu papagwe Matsopha. Ke moka ba re ke yēna na yowe a swanetsego go tšeа kgomo ka gobane e lebane lapa lewe. Ke moka ba kwana kgomo ya feta le Motšatši le yēna Motšatši a ka se ke a e laola ka mokgwa o a ka gonago. O swanetse Leburu.

Lefla le lengwe le ne le mong wa lona, e seng gore le ka laola ke batho ka moka. Diruiwa tse bjalo ka kolobe ge mong wa yona a hwile ba swanetse go e bolaya, dinama tsa yona ba rekiša. Ba re ge ba sa ka ba e bolaya e ba ba lebala mohu kapela. Go bjalo ka mpja ba swanetse go e rekiša.

ENDS SOH